

УДК 330.131.7:336(075.8).

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ТА КОМЕРЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Пісківець В.В., Магістр 2 р.н.,
Тюріна А.А., к.е.н., доцент
кафедра адміністративного менеджменту та ЗЕД,
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ, Україна*

Сучасна економічна ситуація в Україні характеризується нестабільністю ринкового середовища, зростанням інфляційних процесів, коливаннями валютного курсу, зміною законодавчих вимог і посиленням конкуренції. В таких умовах особливої ваги набуває питання управління ризиками, адже саме ефективна система ризик-менеджменту забезпечує фінансову стійкість і конкурентоспроможність підприємства.

Фінансовий ризик — це ймовірність втрати частини або всіх фінансових ресурсів у процесі діяльності підприємства [1]. Він охоплює ризики ліквідності, кредитні, валютні, інвестиційні, відсоткові, а також ризики зниження прибутковості. Комерційний ризик, у свою чергу, пов'язаний з невизначеністю у сфері збуту продукції, коливаннями попиту, поведінкою постачальників і конкурентів, зміною ринкової кон'юнктури [1].

Управління ризиками — це не лише фінансово-аналітичний, а й соціальний процес. Він включає формування культури відповідального прийняття рішень, підвищення кваліфікації персоналу, розвиток корпоративної етики та залучення працівників до виявлення ризиків.

Управління ризиками на підприємстві повинно бути інтегроване в загальну систему стратегічного менеджменту. Запровадження комплексної системи управління ризиками дозволяє підвищити фінансову стійкість, зменшити втрати, забезпечити конкурентні переваги та стабільний розвиток підприємства.

Система управління ризиками на підприємстві ґрунтується на принципах комплексності, превентивності, безперервності, економічної доцільності та

гнучкості. Можна виділити 4 ключових етапи управління ризиками (рис. 1):

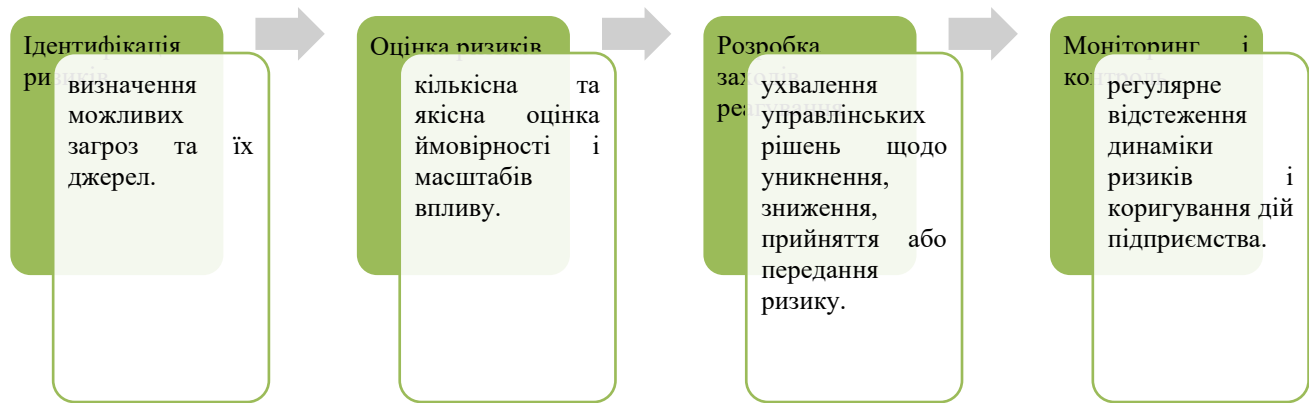

Рис. 1. Ключові етапи управління ризиками на підприємстві [2]

Для ідентифікації та оцінки ризиків використовують як кількісні, так і якісні методи. До якісних відносять експертні оцінки, аналіз сценаріїв, SWOT-аналіз, метод «дерева рішень», PESTEL-аналіз. До найпоширеніших кількісних методів включають:

- аналіз чутливості - оцінка впливу зміни ключових факторів на прибуток;
- метод Монте-Карло - моделювання можливих сценаріїв розвитку подій;
- метод Value-at-Risk (VaR) - вимірювання максимально можливих фінансових втрат за певного рівня довіри;
- метод коефіцієнтів ризику, що оцінює співвідношення прибутку до ймовірних втрат.

Сучасна практика доводить, що оптимальним є комплексний підхід, коли кількісна оцінка доповнюється якісним аналізом зовнішніх і внутрішніх чинників.

До інструментів, які найчастіше використовуються для зниження фінансових та комерційних ризиків на підприємстві відносять:

1. Диверсифікація діяльності — розширення напрямів бізнесу, асортименту продукції, ринків збуту.
2. Страхування ризиків — передача частини потенційних збитків страховій компанії.
3. Хеджування — використання фінансових інструментів (форварди, ф'ючерси, опціони) для зниження валютних і відсоткових ризиків.
4. Резервування коштів — формування резервних фондів для покриття

непередбачуваних втрат.

5. Оптимізація структури капіталу — підтримання збалансованого співвідношення власного й позикового капіталу.

6. Використання інформаційно-аналітичних систем — моніторинг ринку, відстеження трендів і своєчасне виявлення загроз. Варто зазначити, що запровадження системи Enterprise Risk Management (ERM) дозволяє здійснювати централізований моніторинг ризиків і забезпечує їх узгодженість із цілями підприємства.

У країнах ЄС та США при побудові системи управління ризиками на підприємстві використовують стандарт ISO 31000:2018 «Risk management — Guidelines», який визначає універсальні принципи управління ризиками: створення ризик-орієнтованої культури, інтеграція управління ризиками у всі бізнес-процеси, підзвітність керівництва та постійне вдосконалення процесів [3]. Більшість великих компаній застосовують COSO ERM Framework, який базується на взаємозв'язку між стратегією, продуктивністю та управлінням ризиками [4].

Серед сучасних тенденцій управління ризиками слід виділити цифровізацію аналітичних процесів, автоматизацію збору даних, використання штучного інтелекту для прогнозування ризикових ситуацій, а також розвиток корпоративної культури ризик-орієнтованого мислення.

Отже, ефективне управління фінансовими та комерційними ризиками є запорукою стійкості підприємства на конкурентному ринку. Формування комплексної системи ризик-менеджменту сприяє підвищенню прибутковості, зміцненню фінансової стабільності та забезпеченню сталого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел

1. Фінансовий менеджмент: підручник / (А.М. Поддєрьогін, Н.Д.Бабяк та ін); кер.авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 2-ге вид. перероб. – Київ: КНЕУ, 2017. 534 с.
2. Крамаренко Г. О. Чорна О. В., Іванова М.І. Фінансовий менеджмент 2 ге

видання. Підручник. Київ: Центр учбової літератури 2019. 520 с.

3. ISO 31000:2018. Risk management – Guidelines. International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/standard/65694.html>

4. Enterprise Risk Management — Integrating with Strategy and Performance. COSO. 2017. URL: <https://www.coso.org/enterprise-risk-management>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ЛЕЙБНИЦЬ-ІНСТИТУТ АГРАРНОГО РОЗВИТКУ
В КРАЇНАХ З ПЕРЕХІДНОЮ ЕКОНОМІКОЮ (НІМЕЧЧИНА)
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК ВАЙЄНШТЕФАН-ТРИЗДОРФ (НІМЕЧЧИНА)
СЛОВАЦЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ В НІТРИ (СЛОВАЧЧИНА)
ЛАТВІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУК ПРО ЖИТТЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ (ЛАТВІЯ)

Факультет аграрного менеджменту

**Кафедра адміністративного менеджменту та
зовнішньоекономічної діяльності**

МАТЕРІАЛИ

**VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції
студентів, аспірантів та молодих вчених**

**«СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ:
ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ»**

04 листопада 2025 р.

Київ - 2025

УДК 338.43.01/.01 (075.8)

Науково-редакційна колегія:

Організаційний комітет:

ТОНХА Оксана – проректор з наукової роботи та інноваційної діяльності НУБіП України, д.с.-г.н., професор, голова оргкомітету

ОСТАПЧУК Анатолій – в.о. декана факультету аграрного менеджменту, к.е.н., доцент, співголова оргкомітету

ШЛАУДЕРЕР Ральф – керівник Міжнародної школи Університету прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф, Міжнародний представник факультету сільського господарства, Представник з питань міжнародних освітніх програм і співпраці, доктор наук, професор, співголова оргкомітету

ГОРСЬКА Єлена – декан факультету економіки та менеджменту Словацького аграрного університету в Нітрі, доктор наук, професор, співголова оргкомітету

ПЕРЕХОЖУК Олександр – старший науковий співробітник Лейбніц-Інституту аграрного розвитку в країнах з перехідною економікою, PhD, професор, співголова оргкомітету

ЗЕВЕРТЕ-РІВЗА Сандія – дослідник Латвійського університету наук про життя та технологій, PhD, доцент, співголова оргкомітету

Члени оргкомітету:

КОВТУН Олена – завідувач кафедри адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності, к.е.н., доцент;

БАСЮК Дарія – професор кафедри адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності, д.е.н., професор

ЖЕМОЙДА Олександр – д.е.н., професор

ІБАТУЛЛІН Марат – д.е.н., професор

МОСТЕНСЬКА Тетяна – д.е.н., професор

ГОЛОМША Наталія – к.е.н., доцент

ДАВИДЕНКО Володимир – к.е.н., доцент

ДІБРОВА Лариса – к.е.н., доцент

КОВАЛЕНКО Наталія – к.е.н., доцент

КОЛЕСНИК Максим – к.е.н., доцент

КОСТЮК Ольга – к.е.н., доцент

КУЗЬМЕНКО Сергій – к.е.н., доцент

РАЛКО Олександра – к.е.н., доцент

ТЮРІНА Альона – к.е.н., доцент

ЧОРНЕНЬКА Людмила – к.е.н., доцент

ЯНЧЕВСЬКИЙ Руслан – к.е.н., доцент

ФАЙЧУК Олександр – к.е.н., доцент, секретар оргкомітету

МІЩЕНКО Іван – к.е.н., доцент, відповідальний за випуск збірника тез

Затверджено та рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради факультета аграрного менеджменту Національного університету біоресурсів і природокористування України (*протокол №4 від 20 листопада 2025 р.*).

«СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ»: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених, 04 листопада 2025 р. – К.: НУБіП України, 2025. – 245 с.

У збірнику представлені результати дослідження проблем сучасного менеджменту в умовах воєнного стану та інтеграції України до ЄС. Видання розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, практиків і всіх тих, хто цікавиться питаннями сучасних підходів до управління підприємствами і національним господарством.

Матеріали викладені в авторській редакції. Відповідальність за достовірність поданої інформації несуть автори.

© Кафедра адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності, факультет аграрного менеджменту НУБіП України, 2025

© Автори